

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

§. An testimonium hoc debeat dari corani ipso infirmo, vt possit absolui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

SECTIO V.

§. 1. Explicantur aliquot dubia circa prece-
dentem doctrinam.

^{80.}
^{An sufficiat}
^{1/2} ^{se media-}
Restat examinare aliqua dubia, ex quorum re-
solutione magis declarabitur præcedens do-
ctrina. Primum esse potest, an possit Sacerdos ab-
soluere moribundum, quando ij, qui testantur de
voluntate, & petitione confessionis, non audie-
rant hoc ab ipso infirmo, sed ab aliis, atque adeo
non sunt testes immediati, sed mediati. Ratio du-
bitandi esse potest: quia in prædictis decretis vi-
detur requiri testimonium eorum, qui ab infirmo
audierant. Sic loquitur Concil. Carthagin. IV. *can.*
67. supra adductum, ubi dicitur, dent testimonium,
qui eum audierunt, & accipiat penitentiam. Et idem
colligi potest ex verbis Eusebii Papæ supra rela-
tis, dicit enim: *si idonea testimonia habuerit, quod ipse*
penitentiam petisset, &c. Testimonia autem ido-
nea non sunt, quæ non ex visu, sed ex eorum nar-
ratione feruntur.

^{81.}
Cæterum dicendum videtur sufficere in casu
necessitatis eam notitiam, quæ ex testibus media-
tis haberi potest. Nam notitia mediata notitia est,
& quæ sufficit ad alios effectus, in quibus maior
certitudo requiritur. Nam si de Baptismo alicuius
parvuli, vel etiam adulti queratur, & non adsit
qui eum baptizavit, sed alius fide dignus, qui di-
cat se ab ipso audisse, quod eum baptizaverit, vel
etiam per internum fide dignum id testatur, ha-
bebitur pro baptizato; quanto magis sufficiat hæc
notitia ad absolvendum in eo periculo, in quo
absolutio prodesse potest, & non nocere? Vnde in
Rituale Romano non alligatur ad testimonium
immediatum, sed generaliter dicitur: *Si confitendi*
desiderium per se, vel per alios ostenderit, absolu-
endus est. Ostendit autem per alios, qui per alios me-
diatè id manifestat, sicut Deus loquutus dicitur
populo suo per Prophetas, licet non omnes audie-
rint immediatè ipsos Prophetas, sed alios, quibus
Prophetæ immediatè loquuti fuerant. In quo sen-
su videntur etiam intelligenda verba Leonis supra
adducta, quibus generaliter dicitur, *testimonia eis*
fidelium circumstantium prodesse debent. Ad quod
etiam asserti potest exemplum confessionis, quæ
fit per interpretem: posse enim contingere, quod
non sufficeret vnus Interpres, sed requirentur
duo, qui inter penitentem, & confessarium inter-
cederent: v. g. si Græcus confiteretur cum Latino,
& vteretur interprete Gallo, qui & Græcum idio-
ma intelligeret, & Gallicè explicaret, non Confes-
sario, quia nec Gallicam linguam intelligeret, sed
Italo laico, qui rursus Italicè idem explicaret Con-
fessario: tunc enim confessarius contentus esset
notitia accepta non ab eo qui immediatè à Pœ-
nitente acceperat, sed ab alio qui mediatè accepe-
rat à penitente. Cur ergo in casu nostro non pos-
set simili notitia à penitente accepta per duos
intermedios, quorum vnus altero mediante eam
notitiam accepisset? Hoc idem si in matrimonio
accideret, crederem valere matrimonium, quod
per duos interpretes fide dignos celebraretur,
quorum alter alterum interpretaretur; quando er-
go petitur in casu nostro testimonium alterius de
voluntate confitendi, quam infirmus ostenderit,
non petitur testis omni exceptione maior, & iuri-
dice legitimus, qui de visu testificetur, sed testi-
monium iuxta præsentem materiam, quæ in nul-
lius præiudicium, atque adeo tale, vt possit pro-

babiliter credi rem ita esse, quod confessionem pe-
tuerit.

Vnde à fortiori resolui potest secundum du-
bium, an scilicet si sufficiat vnus testimonium, an
verò requirantur plures. Nam in supra adductis de-
cretis videtur esse sermo de pluribus. Sic dicitur in
Arausicano: *Si voluntatis præterita testimonium alio-*
rum verbis habiat: & in Carthagin. IV. dicitur:
dent testimonium, qui eum audierunt: & in decreto
Eusebii dicitur: Si idonea testimonia habuerit; & in
decreto Leonis dicitur, testimonia eis fidelium pro-
desse debeant: & denique in Rituali Romano dici-
tur: Si confitendi desiderium, siue per se, siue per alios
ostenderit. Vbi semper testes, & testimonia in nu-
mero plurali designantur.

Dicendum tamen est sufficere testimonium vnus,
quod expressè notarunt alij: Ioannes Sancius in
select. disp. 44. numero 35. qui citat alios, & Diana
dicto tract. de absol. morib. resol. 8. ubi assert alios
plures. Ratio autem est, quia ubi non agitur de
præiudicio alterius creditur vni testi: & sicut dixi-
mus non requiri probationem iuridicam per tes-
tes oculatos; sic dicendum est non requiri proba-
tionem plenam iuridicam per duos testes. Nec ob-
stant verba illorum decretorum, quia illa intelli-
debent in sensu distributivo, non copulativo: nam
si intelligerentur in sensu copulativo, requirere-
tur testimonium omnium circumstantium propter
verba illa vniuersalia: *dent testimonium, qui eum au-*
dierunt. Sicut ergo non requiritur omnium eorum
testimonium, ita nec plurium, sed cuiuslibet ex
pluribus, vel ex iis, qui audierant. Vt si in Con-
ciliis dicatur animam defuncti posse iuari aliorum
fidelium suffragiis, non est sensus, quod non pro-
sint ei suffragia vnus solius, sed est sensus di-
tributivus, quod singulorum suffragiis possit iu-
uari.

Notant item prædicti Auctores non requiri, ^{82.}
quod testis ille sit fidelis: potest enim sufficere in-
fidelis, vel Hæreticus, quando credibile sit in hoc ^{Quid si sit infidelis.}
casu ipsum non mentiri: quod verisimile erit,
cum sua nihil referat, quod infirmus absoluatur;
imò ex infidelitate magis inclinaretur ad impe-
diendum Sacramentum, quare testificatio magis
procedere videtur ex affectu erga infirmum, cuius
desiderio, vel petitioni vult satisfacere eo modo quo
potest.

§. 2. Antestimonium hoc debeat dari coram
ipso infirmo, vt possit absolui.

^{84.}
Tertium dubium, & maioris momenti est, an
si is, qui audit infirmum petentem confessio-
nem, inueniat Sacerdotem in itinere, & hoc
ei manifestet, possit Sacerdos ex vi huius notitiæ
absoluere moribundum, quem postea inuenit so-
lum sensibus destitutum, licet non repetatur co-
ram infirmo illud testimonium; quia, qui audierat,
iam discessit ad alium locum. Negant posse tunc
absolui illi, qui dicunt, in casu propositæ quæstio-
nis confessionem fieri præfenti Confessario per in-
terpretem, & idè non esse contra Decretum Cle-
mentis VIII. Nam si confessio fit tunc, quando
testis dicit infirmum petuisse confessionem, con-
sequens est, vt debeat fieri, quando Confessa-
rius præfens est penitenti: alioquin confessio
fieret in absentia, si solum in itinere id audiisset
Sacerdos. Propter hoc fundamentum hanc sen-
tentiam amplexus est Diana loco citato, *resolut. 7.*
adducens in sui fauorem quamplures, qui tamen
solum dicunt decretum Clementis intelligendum
esse non solum in sensu complexo, sed etiam in
sensu

sententiâ diuiso, ita ut nec absolutio, nec etiam confessio in absentia, aut per literas, vel internuncium fieri possit, quod nos non negamus. Sed questio est, an in casu præsentis dubij ita fiat. Potest autem ea sententia confirmari ex verbis Leonis Papæ sæpè citatis, in quibus dicitur: *Testimonia eis fidelium circumstantium prodesse debeant*: ubi testimonium à præsentibus videtur requiri.

85. Alij tamen generaliter loquuntur, & volunt, quomodocumque illud confitendi desiderium Confessario innotuerit, posse Sacerdotem, absolute poenitentem præsentem sensibus destitutum. Pro qua sententia plures affert idem Diana loco citato, dicens illam esse probabilem, quod idem affirmat Bonacina in eam magis inclinans in præsentibus *disp. 5. q. 5. sect. 2. punct. 2. §. 4. num. 10.* Et in noua editione *rom. 3. disp. 2. de Confessione, q. 3. punct. 33.* ubi dicit, ita Romæ à multis iudicatum fuisse, quod quidem videtur esse omnino iuxta mentem, & verba Pauli V. in Rituali Romano, ubi absque ulla limitatione, aut distinctione dicitur: *Si desiderium confitendi per se, vel per alios ostenderit, absoluen- dus est.* In casu autem posito verificatur tota illa conditio, cum infirmus per alios desiderium confitendi ostenderit: ergo iuxta regulam illam à Pontifice propositam absoluen- dus est. Quod ipsum ex aliis decretis supra adductis colligitur; quæ absque tali limitatione loquuntur. Sic enim in Arausicano dicitur: *Si voluntatis præterita testimonium aliorum verbis habeat.* Et in Carth. dicitur, *Dent testimonium, qui cum audierunt.* Et in decreto Euseb. Papæ dicitur: *Si idonea testimonia habuerit, quod ipse poenitentiam petiisset.* Denique S. Thomas in dicto Opusculo. 65 generaliter dixit: *Si infirmus, qui petit absolutionem, amisit notitiam, vel loquelam, antequam Sacerdos adueniat, debet à peccatis absolui.* Cum ergo non petatur talis conditio testimonij in præsentia ipsius infirmi exhibendi, non est, cur à nobis talis conditio apponatur, & ita consequenter dicendum esse in hac sententia fatetur Aluarez illa *disp. 80. num. 53.*

86. Ratio autem sumitur ex dictis *sect. præcedent.* quia nimirum illa non est confessio strictè, sed magis vniuersaliter sumpta, quæ in defectum strictæ confessionis acceptatur ad proferendam sententiam absolutionis. Decretum autem Clementis VII. loquitur, ut diximus, de confessione strictè accepta, quæ fieri non potest validè, aut licitè, nisi in præsentia Confessarij. Nec obstant verba Leonis Papæ: nam ipse mentionem fecit testimonij circumstantium, quia ita communiter fieri solet, quod præsentibus sint, qui testantur voluntatem, & desiderium infirmi. Sicut ob eandem rationem dixit, *testimonia fidelium circumstantium*: quia nimirum semper solent illi esse fideles, & tamen si fideles non essent, sed infideles, fide tamen digni, & de quorum veracitate non dubitaretur, non negaret Leo illud testimonium sufficere; parum enim refert character testificantis, cum testificatio illa non ordinetur ad conferendum sacramentum ipsi testificanti, cuius infidelis non esset capax, sed solum ad manifestandam voluntatem infirmi, & ad faciendam fidem de illa, ad quæ non est incapax infidelis. Sicut ergo non alligatur S. Leo ad testimonium fidelium, ita nec ad testimonium solum circumstantium.

An non solum possit, sed debeat Sacerdos absolute in casu præsentis questionis.

87. Quidam dubitatur, an concurrente illo casu possint Auctores contrariæ sententiæ non ab-

solvere moribundum, de quo circumstantes testantur petiisse confessionem. Affirmant aliqui ex iis, præsertim Aluarez *dicta disp. 80. numero 55.* & Franciscus Coquerius in *dissertatione de confessione per Literas* apud Coninch. *dicto opusculo de absolutione moribundi, num. 64.* Negant tamen communiter Doctores, Suarez, Valquez, Coninch, Turrianus, Ioannes della Cruz, Regius, Megala, Syluius, Franciscus, Montefinus, Ioann. Sancius, & alij, quos congerit, & sequitur Diana loco citato, *resolut. 9.* Ratio autem est clara: quia ad minus nostra sententia probabilis est, & per consequens talis, ut possit eam Sacerdos ita conscientia amplecti: quoties autem potest absque graui incommodo subuenire proximo grauius periclitanti circa æternam salutem, ad id tenetur: ergo cum possit prodesse moribundo talis absolutio, & absque graui incommodo suo possit Sacerdos eam impendere, ad id tenetur.

Dices regulam illam fallere in iis, quæ spectant ad conficienda Sacramenta, in quibus non possumus ob Sacramenti reuerentiam vii materia, vel forma probabili, ne exponatur periculo irritationis. Sed contra, quia doctrina illa non est vniuersaliter vera, ut cum aliis multis dixi *disputat. 8. de Sacramentis in genere, sect. 9.* Deinde certum est, obligationem illam adhibendi materiam certam ob reuerentiam sacramenti non procedere, quando non habetur certa materia, sed probabilis, imò etiam dubia: tunc enim melius est subuenire proximo cum Sacramento probabili, vel etiam dubio, quam relinquere illum sine villo Sacramento, ut in eodem loco cum communi sententia latius ostendi.

Dicunt tamen nostram sententiam non esse probabilem, sed omnino improbabilem, atque ideo non posse sacerdotem licitè iuxta illam operari: multò ergo minus ad id tenetur. Ad hoc tamen respondere non oportet: quid enim faciet opinionem probabilem, si viginti, aut triginta Doctores, in quibus sunt quamplures ex primis nostri temporis, ad id non sufficere? Ad minus sufficeret auctoritas Pauli V. qui sententiam illam in suo Rituali toti Ecclesiæ proponit; auctoritas Eminentissimorum Cardinalium, & aliorum doctissimorum virorum, qui diligenti studio ritus illos examinarunt, ut ipse Pontifex testatur; auctoritas Ecclesiæ, quæ illud Rituale cum debita reuerentia accepit. Si hæc omnia sufficere non vis ad probabilitatem saltem extrinsecam huic sententiæ conciliandam, contendendum amplius non est.

§. 2. *An debeat Sacerdos in prædicto casu sub conditione solum explicata absolute.*

Certum est in primis, non esse obligationem exprimendi exterius illam conditionem, si possumus: sufficit enim, si concipiatur interiorius. Certum item est, semper adesse conditionem implicitam: nemo enim intendit dare absolutionem impossibilem, sed illam quam potest. An debeat illam conditionem mente saltem explicare: communiter dicunt absoluen- dum esse implicite sub conditione. Ita loquitur Suarez in præsentibus *disp. 23. sect. 1. numero 12.* Alij dicunt, absoluen- dum saltem sub conditione; per quod indicant, non esse obligationem addendi conditionem. Ita loquitur Coninch *dicto Opusculo. num. 64.* Alij tamen dicunt superfluum esse addere eiusmodi